

Arrest

nr. 215 644 van 24 januari 2019
in de zaak RvV X / II

Inzake: X

Gekozen woonplaats: Op zijn gekozen woonplaats bij
advocaat Z. CHIHAOUI
Landsroemlaan 40
1083 BRUSSEL

tegen:

de Belgische staat, vertegenwoordigd door de minister van Sociale Zaken en
Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie.

DE WND. VOORZITTER VAN DE IIde KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat X, die verklaart van Ethiopische nationaliteit te zijn, op 21 januari 2019 heeft ingediend (bij faxpost) om bij uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van de beslissing tot afgifte van een bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering van 16 januari 2019 (bijlage 13septies L).

Gezien titel I *bis*, hoofdstuk 2, afdeling IV, onderafdeling 2, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Gelet op artikel 39/82 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Gelet op titel II, hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 21 december 2006 houdende de rechtspleging voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Gezien het administratief dossier.

Gelet op de beschikking van 22 januari 2019, waarbij de terechtzitting wordt bepaald op 22 januari 2019.

Gehoord het verslag van rechter in vreemdelingenzaken A. DE SMET.

Gehoord de opmerkingen van advocaat M. VAN BEURDEN, die *loco* advocaat Z. CHIHAOUI verschijnt voor de verzoekende partij

WIJST NA BERAAD HET VOLGENDE ARREST:

1. Nuttige feiten ter beoordeling van de zaak

Op 16 januari 2019 wordt ten opzichte van verzoeker, die verklaart de Ethiopische nationaliteit te hebben, een bevel genomen om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering (bijlage 13septies L). Dit is de bestreden beslissing:

“BEVEL OM HET GRONDGEBIED TE VERLATEN MET VASTHOUDING MET HET OOG OP VERWIJDERING

Bevel om het grondgebied te verlaten

Aan de Heer, die verklaart te heten(1):

naam: K.

voornaam: Y. D.

geboortedatum: (...) 1987

geboorteplaats: Y.

nationaliteit: Ethiopië

In voorkomend geval, ALIAS: (...)

wordt het bevel gegeven het grondgebied van België te verlaten, evenals het grondgebied van de staten die het Schengenacquis ten volle toepassen(2), tenzij hij beschikt over de documenten die vereist zijn om er zich naar toe te begeven.

REDEN VAN DE BESLISSING EN VAN DE AFWEZIGHEID VAN EEN TERMIJN OM HET GRONDGEBIED TE VERLATEN:

Voorafgaandelijk deze beslissing werd betrokkene gehoord door de politiezone van (plaats) op (datum) en werd rekening gehouden met zijn verklaringen.

Het bevel om het grondgebied te verlaten wordt afgegeven in toepassing van volgend(e) artikel(en) van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en volgende feiten en/of vaststellingen:

Artikel 7, alinea 1:

☐ 1° wanneer hij in het Rijk verblijft zonder houder te zijn van de bij artikel 2 vereiste documenten;

☐ 12° wanneer een vreemdeling het voorwerp uitmaakt van een inreisverbod dat noch opgeschort noch opgeheven is.

De betrokkene is niet in het bezit van een geldig paspoort en niet van een geldig visum op het moment van zijn arrestatie.

Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het inreisverbod van 2 jaar dat hem betekend werd op 26/07/2018

Betrokkene verklaart niet een gezinsleven of minderjarige kinderen in België te hebben, noch medische problemen te hebben.

Bijgevolg heeft de gemachtigde van de Minister in zijn verwijderingsbeslissing rekening gehouden met de bepalingen van artikel 74/13.

Artikel 74/14: Reden waarom geen termijn voor vrijwillig vertrek wordt toegestaan:

☐ artikel 74/14 §3, 1°: er bestaat een risico op onderduiken

Er bestaat een risico op onderduiken:

3° Betrokkene werkt niet mee of heeft niet meegewerkt met de overheden.

Betrokkene heeft zich niet aangemeld bij de gemeente binnen de door artikel 5 van de wet van 15/12/1980 bepaalde termijn en levert geen bewijs dat hij/zij op hotel logeert.

4° Betrokkene heeft duidelijk gemaakt dat hij zich niet aan de verwijderingsmaatregel wil houden.

Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het bevel om het grondgebied te verlaten van 26/07/2018 dat hem betekend werd op 26/07/2018. Deze vorige beslissing tot verwijdering werd niet uitgevoerd. Het is weinig waarschijnlijk dat hij vrijwillig gevolg zal geven aan deze nieuwe beslissing.

5° Betrokkene maakt het voorwerp uit van een inreisverbod in het Rijk of een andere lidstaat dat noch opgeheven, noch opgeschort werd.

Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het inreisverbod van 2 jaar dat hem betekend werd op 26/07/2018. Gezien betrokkene geen gevolg geeft aan het verblijfsverbod dat hem werd opgelegd, kunnen we besluiten dat een vrijwillige uitvoering van het bevel uitgesloten is.

Terugleiding naar de grens

Voorafgaandelijk deze beslissing werd betrokkene gehoord door Wpr Gent op 26/07/2018 en werd rekening gehouden met zijn verklaringen.

REDEN VAN DE BESLISSING TOT TERUGLEIDING NAAR DE GRENS:

Met toepassing van artikel 7, tweede lid, van de wet van 15 december 1980, is het noodzakelijk om de betrokkene zonder verwijl naar de grens te doen terugleiden, met uitzondering van de grens van de staten die het Schengenacquis ten volle toepassen² om de volgende redenen:

Reden waarom geen termijn voor vrijwillig vertrek:

Er bestaat een risico op onderduiken:

3° Betrokkene werkt niet mee of heeft niet meegewerkt met de overheden.

Betrokkene heeft zich niet aangemeld bij de gemeente binnen de door artikel 5 van de wet van 15/12/1980 bepaalde termijn en levert geen bewijs dat hij/zij op hotel logeert.

4° Betrokkene heeft duidelijk gemaakt dat hij zich niet aan de verwijderingsmaatregel wil houden.

Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het bevel om het grondgebied te verlaten van 26/07/2018 dat hem betekend werd op 26/07/2018. Deze vorige beslissing tot verwijdering werd niet uitgevoerd. Het is weinig waarschijnlijk dat hij vrijwillig gevolg zal geven aan deze nieuwe beslissing.

5° Betrokkene maakt het voorwerp uit van een inreisverbod in het Rijk of een andere lidstaat dat noch opgeheven, noch opgeschort werd.

Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het inreisverbod van 2 jaar dat hem betekend werd op 26/07/2018. Gezien betrokkene geen gevolg geeft aan het verblijfsverbod dat hem werd opgelegd, kunnen we besluiten dat een vrijwillige uitvoering van het bevel uitgesloten is.

Betrokkene werd gehoord op 16/01/2019 door de Wpr Gent en verklaart dat niet een gezinsleven of minderjarige kinderen in België te hebben. Betrokkene is niet in het bezit van documenten, bijgevolg dient zijn nationaliteit bepaald te worden.

De grens waarnaar betrokkene zal worden teruggeleid, zal worden bepaald in een beslissing tot vaststelling van de grens, nadat de nationaliteit vaststaat en het risico op schending van artikel 3 EVRM werd onderzocht. Tegen deze beslissing kan een schorsend beroep bij de RVV ingesteld worden.

Betrokkene werd gehoord op 16/01/2019 door de Wpr Gent en verklaart dat noch medische problemen te hebben.

Betrokkene brengt geen elementen aan die bewijzen dat hij aan een ziekte lijdt die hem belemmeren terug te keren naar zijn land van herkomst.

Artikel 3 van het EVRM waarborgt niet het recht om op het grondgebied van een Staat te blijven louter om de reden dat die Staat betere medische verzorging kan verstrekken dan het land van herkomst en dat zelfs de omstandigheid dat de uitwijzing de gezondheidstoestand of de levensverwachting van een vreemdeling beïnvloedt, niet volstaat om een schending van deze verdragsbepaling op te leveren. Enkel in zeer uitzonderlijke gevallen wanneer de humanitaire redenen die pleiten tegen de uitwijzing dwingend zijn, het geen in voorliggende zaak niet blijkt, kan een schending van artikel 3 van het Europees Verdrag aan de orde zijn.

Vasthouding

REDEN VAN DE BESLISSING TOT VASTHOUDING:

Met de toepassing van artikel 7, derde lid van de wet van 15 december 1980, dient de betrokkene te dien einde opgesloten te worden, aangezien zijn terugleiding naar de grens niet onmiddellijk kan uitgevoerd worden en op basis van volgende feiten:

Er bestaat een risico op onderduiken

3° Betrokkene werkt niet mee of heeft niet meegewerkt met de overheden.

Betrokkene heeft zich niet aangemeld bij de gemeente binnen de door artikel 5 van de wet van 15/12/1980 bepaalde termijn.

4° Betrokkene heeft duidelijk gemaakt dat hij zich niet aan de verwijderingsmaatregel wil houden.

Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het bevel om het grondgebied te verlaten van 26/07/2018 dat hem betekend werd op 26/07/2018. Deze vorige beslissing tot verwijdering werd niet uitgevoerd. Het is weinig waarschijnlijk dat hij vrijwillig gevolg zal geven aan deze nieuwe beslissing.

5° Betrokkene maakt het voorwerp uit van een inreisverbod in het Rijk of een andere lidstaat dat noch opgeheven, noch opgeschort werd.

Betrokkene heeft geen gevolg gegeven aan het inreisverbod van 2 jaar dat hem betekend werd op 26/07/2018. Gezien betrokkene geen gevolg geeft aan het verblijfsverbod dat hem werd opgelegd, kunnen we besluiten dat een vrijwillige uitvoering van het bevel uitgesloten is.

Gelet op al deze elementen, kunnen we dus concluderen dat hij de administratieve beslissing die genomen wordt te zijnen laste niet zal opvolgen. We kunnen ook concluderen dat er sterke vermoedens zijn dat hij zich aan de verantwoordelijke autoriteiten zal onttrekken. Hieruit blijkt dat betrokkene ter beschikking moet worden gesteld van Dienst Vreemdelingenzaken teneinde de grens te bepalen.

(...).

2. Betreffende de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid

2.1. Er is voldaan aan de verplichting die voortvloeit uit artikel 43, § 1, eerste lid, van het PR RvV. De verzoekende partij wijst er immers terecht op dat zij reeds van haar vrijheid is beroofd met het oog op de gedwongen tenuitvoerlegging van deze beslissing binnen een korte termijn en heeft dus de feiten uiteengezet die de indiening van de vordering bij uiterst dringende noodzakelijkheid rechtvaardigen.

Overeenkomstig artikel 39/57 § 1, derde lid van de Vreemdelingenwet werd de vordering tegen de verwijderingsmaatregel ingesteld binnen de vijf dagen.

2.2. Verder moet worden opgemerkt dat, overeenkomstig artikel 39/82, § 2, eerste lid, van de Vreemdelingenwet, slechts tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van een bestuurshandeling kan worden besloten indien er ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en op voorwaarde dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

2.3.1. Verzoeker voert volgende middelen aan:

“Le moyen unique est pris de la violation :

- *de l'article 7 alinéa 1er de la loi du 15 décembre 1980*
- *de l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme ;*
- *des articles 2 et 3 de la loi du 29 juillet relative à la motivation formelle des actes administratifs ;*
- *des principes généraux de bonne administration, en particulier du devoir de minutie.*

1. Principes

i. *De l'article 7 alinéa 1er de la loi du 15 décembre 1980*

L'article 7 alinéa 1er de la loi du 15 décembre 1980 dispose ce qui suit:

« Sans préjudice de dispositions plus favorables contenues dans un traité international, le ministre ou son délégué peut, ou, dans les cas visés aux 1°, 2°, 5°, 9°, 11° ou 12°, le ministre ou son délégué doit donner à l'étranger, qui n'est ni autorisé ni admis à séjourner plus de trois mois ou à s'établir dans le Royaume, un ordre de quitter le territoire dans un délai déterminé (nous soulignons) ».

ii. *De l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme*

En vertu de l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme, « nul ne peut être soumis à la torture ni à des peines ou traitements inhumains ou dégradants ».

Dès lors que la décision attaquée envisage le renvoi du requérant vers son pays d'origine, se pose la question de la compatibilité d'un tel renvoi, et donc de la décision qui le permet, avec l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme (CEDH).

En effet, lorsqu'elle envisage de procéder à l'expulsion d'un étranger, la partie adverse est tenue à plusieurs obligations en vertu de l'article 3 de la CEDH. La jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme relative à cette disposition dans les affaires d'expulsion est ainsi établie en ce sens que l'autorité est tenue :

- *de ne pas expulser un étranger lorsqu'il y a des motifs sérieux et avérés de croire que l'intéressé, si on l'expulse vers le pays de destination, y courra un risque réel d'être soumis à un traitement contraire à l'article 3 ;*
- *de tenir compte non seulement des éléments de preuve soumis par le requérant, mais aussi de toute circonstance pertinente pour l'affaire en cause dont il a ou devait avoir connaissance .*
- *d'apprécier d'office l'existence d'un tel risque compte tenu de la situation générale dans le pays concerné , dès lors qu'un risque de traitement contraire à l'article 3 de la Convention peut exister en raison uniquement d'une situation de violence, lorsque celle-ci est d'une intensité telle que « l'intéressé encourt un risque réel de mauvais traitements du seul fait qu'un éventuel retour l'exposerait à une telle violence » ;*

- de prendre en compte, dans son appréciation, toute circonstance pertinente pour l'affaire examinée. Dans ce cadre, la partie adverse est tenue d'attacher de l'importance aux informations contenues dans les rapports récents provenant d'associations internationales indépendantes de défense des droits de l'homme telles qu'Amnesty International, ou de sources gouvernementales, parmi lesquelles le Département d'Etat américain .

- lorsque le requérant produit des éléments susceptibles de démontrer qu'il y a des raisons sérieuses de penser que, si la mesure d'éloignement était mise à exécution, il serait exposé à un risque réel de se voir infliger des traitements contraires à l'article 3, il incombe à la partie adverse de les réfuter .

Pour un exposé détaillé des principes relatifs à l'article 3 de la CEDH avec citation de la jurisprudence pertinente, il est renvoyé à la pièce 2.

iii. De l'obligation de motivation formelle

Selon la jurisprudence constante du Conseil d'Etat, tout acte administratif doit reposer sur des motifs matériels exacts, pertinents et admissibles en fait et droit, lesquels doivent ressortir du dossier administratif .

Dès lors qu'un acte est soumis à l'obligation de motivation formelle – comme c'est le cas en l'espèce – les juridictions ne peuvent avoir égard dans leur contrôle qu'aux motifs exprimés dans l'acte .

La loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs énonce :

« Art. 2. Les actes administratifs des autorités administratives visées à l'article premier doivent faire l'objet d'une motivation formelle.

Art. 3. La motivation exigée consiste en l'indication, dans l'acte, des considérations de droit et de fait servant de fondement à la décision. Elle doit être adéquate »

L'objectif de l'obligation de motivation formelle des actes administratifs imposée par l'article 2 de la loi du 29 juillet 1991 est exprimé dans les travaux préparatoires à l'adoption de ladite loi, dans les termes suivants :

« A l'administré, la motivation procure la possibilité d'être informé des motifs de l'acte administratif en même temps qu'elle lui permet de pouvoir discuter en toute connaissance de cause avec son auteur, de manière à éventuellement pouvoir 'aménager' la décision. En cas de recours, le requérant informé des motifs d'un acte contesté sera plus à même d'organiser ses moyens. Enfin, elle constitue le gage d'un examen sérieux et impartial de l'affaire » (nous soulignons).

Il existe une jurisprudence abondante du Conseil d'Etat, laquelle précise notamment que :

« Pour satisfaire aux exigences des articles 2 et 3 de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs, tout acte administratif doit faire l'objet d'une motivation formelle, laquelle consiste en l'indication, dans l'acte, des considérations de droit et de fait servant de fondement à la décision. La motivation doit être claire, complète, précise et adéquate afin de permettre aux intéressés de vérifier que la décision a été précédée d'un examen des circonstances de l'espèce » (nous soulignons).

iv. Du devoir de minutie

En vertu du devoir de minutie – principe général de bonne administration –, « aucune décision administrative ne peut être régulièrement prise sans que son auteur ait, au préalable, procédé à un examen complet et détaillé des circonstances de l'affaire sur laquelle il entend se prononcer ». Ce principe « oblige dès lors l'autorité à effectuer une recherche minutieuse des faits, à récolter tous les renseignements nécessaires à la prise de décision et à prendre en considération tous les éléments du dossier, afin de pouvoir prendre la décision en pleine connaissance de cause, après avoir raisonnablement apprécié tous les éléments utiles à la résolution du cas d'espèce » (Nous soulignons).

2. Application en l'espèce

i. De la décision attaquée

Il se déduit de la décision attaquée que le requérant fait l'objet d'une mesure d'éloignement sur base de l'article 7, alinéa 1er, 1° et 12° de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, lequel permet à la partie adverse de délivrer un ordre de quitter le territoire lorsque l'étranger demeure dans le Royaume sans être porteur des documents requis par l'article 2 et lorsqu'il fait l'objet d'une interdiction d'entrée ni suspendue ni levée.

De la décision attaquée, il ressort principalement ce qui suit :

- « Voorafgaandelijk deze beslissing werd betrokkene gehoord door de politie zone van (plaats) op (datum) en werd rekening gehouden met zijn verklaringen » ;
- « Betrokkene werd gehoord op 16.01.2019 door de Wpr Gent en verklaart dat niet een gezinsleven of minderjarige kinderen in België te hebben. » ;
- Betrokkene is niet het bezit van documenten, bijgevolg dient zijn nationaliteit bepaald te worden. De grens waarnaar betrokkene zal worden teruggeleid zal worden bepaald in een beslissing tot vaststelling van de grens, nadat de nationaliteit vaststaat en het risico op schending van artikel 3 EVRM werd onderzocht. Tegen deze beslissing kan een schorsend beroep bij de RVV ingesteld worden. ».

La décision attaquée, fondée sur l'article 7, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980, autorise donc la partie adverse à procéder à l'expulsion du requérant du territoire de la Belgique.

La décision attaquée prévoit cependant que le frontière vers laquelle le requérant sera expulsé doit encore être déterminée dans une décision ultérieure après que la nationalité du requérant soit vérifiée et que le risque de violation de l'article 3 de la CEDH soit examiné.

ii. De la violation des articles 2 et 3 de la loi du 29 juillet relative à la motivation formelle des actes administratifs, du devoir de minutie et du principe général de droit audi alteram partem

De la décision attaquée, il ressort que le requérant aurait été interrogé par la police le 16 janvier 2019. Lors de cet interrogatoire, le requérant aurait déclaré ne pas avoir de famille ou d'enfants mineurs en Belgique. La décision attaquée n'apporte cependant pas la moindre indication relative aux risques encourus par le requérant en cas de renvoi dans son pays d'origine. En l'absence d'accès au dossier administratif, le conseil du requérant ne peut donc se baser que sur les dires de ce dernier.

Questionné par son conseil sur la manière dont le requérant a été interrogé par la police sur ses craintes en cas d'expulsion vers son pays d'origine, le requérant indique ce qui suit :

- L'interrogatoire aurait été particulièrement expéditif et n'aurait duré que deux minutes au maximum ;
- Les questions lui étaient posées rapidement, ne lui laissant la possibilité que de donner des réponses très brèves, limitées à quelques mots ;
- A la question relative à ses craintes en cas d'expulsion vers son pays d'origine, le requérant précise avoir seulement eu la possibilité de faire comprendre qu'il était persécuté en raison de ses opinions politiques sans pouvoir s'exprimer davantage sur ce point.

Ces éléments semblent globalement confirmés par le contenu de la décision attaquée, laquelle ne mentionne même pas les persécutions politiques auxquelles le requérant dit s'être référé lors de l'interrogatoire, et ne mentionne aucun risque quelconque auquel le requérant serait confronté en cas de retour dans son pays d'origine. Si ces éléments sont confirmés par le dossier administratif et le formulaire d'audition, il y a lieu de conclure que le requérant n'a pas eu la possibilité de faire connaître, de manière utile et effective son point de vue avant l'adoption de la décision attaquée, en violation du principe général de droit audi alteram partem.

Questionné, probablement plus longuement, par son conseil sur ses craintes effectives en cas de retour dans son pays d'origine, le requérant précise faire partie du groupe ethnique Oromo ainsi que de l'OLF, comme son père. Il indique avoir été emprisonné et torturé pour ces raisons. Le requérant ajoute avoir mené, en tant que leader, plusieurs manifestations pour protester pacifiquement contre la situation des Oromo en Ethiopie et les violations des droits de l'homme qui y sont commises. Ces manifestations ont été réprimées par les autorités éthiopiennes et ont fait de nombreux morts. Le requérant précise être

recherché par les autorités éthiopiennes et se réfère à un article de presse éthiopien où son nom y est directement mentionné (pièce 3). Aucune des explications susmentionnées ne figure pourtant dans la décision attaquée, laquelle s'abstient totalement de se référer à un quelconque risque auquel le requérant serait confronté en cas de renvoi dans son pays d'origine. Cette motivation lacunaire semble confirmer la position du requérant selon laquelle il n'a pas eu la possibilité effective de faire connaître utilement son point de vue sur les risques de traitements contraires à l'article 3 de la CEDH en cas d'expulsion vers l'Ethiopie avant l'adoption de la décision attaquée.

En outre, le requérant estime que la motivation contenue dans l'acte attaqué relative à l'article 3 de la CEDH est incomplète, imprécise et inadéquate en ce qu'elle ne permet aucunement de vérifier que la décision a été précédée d'un examen effectif des circonstances de l'espèce, non seulement au regard de la situation générale qui prévaut en Ethiopie, mais également au regard des circonstances propres au cas du requérant.

Pour ces raisons, le requérant estime que la partie adverse a violé :

- D'abord, les articles 2 et 3 de la loi du 29 juillet relative à la motivation formelle des actes administratifs, en ce que la motivation relative au risque de violation de l'article 3 de la CEDH est inexistante et ne permet pas de vérifier que la décision a été précédée d'un examen effectif des circonstances de l'espèce ;
- Ensuite, son devoir de minutie, dès lors qu'elle a omis de récolter de manière effective tous les renseignements nécessaires à la prise de décision et n'a donc pas adopté sa décision en pleine connaissance de cause ;
- Enfin, le principe général de droit audi alteram partem, dès lors que le requérant n'a pas été en mesure de faire valoir ses observations de manière utile et effective avant l'adoption de la décision querellée (en particulier au regard des risques encourus en cas de renvoi dans son pays d'origine).

iii. De la violation de l'article 3 de la CEDH en ce que l'examen approfondi du risque de traitements inhumains et dégradants en cas de renvoi de la requérante dans son pays d'origine n'a pas été effectué préalablement à l'adoption de la mesure d'éloignement

a) Une jurisprudence constante

Il est de jurisprudence constante, notamment compte tenu du fait que l'article 3 de la CEDH prévaut sur les dispositions de la loi du 15 décembre 1980, que l'autorité administrative est tenue de procéder à un examen aussi rigoureux que possible de la cause, en fonction des circonstances dont elle a ou devait avoir connaissance, avant d'adopter une mesure d'éloignement, telle la décision querellée.

C'est donc bien au moment de l'adoption de l'ordre de quitter le territoire attaqué que la partie adverse était tenue de vérifier que la mesure d'éloignement était conforme aux normes de droit international auxquelles la Belgique est liée, tel l'article 3 de la CEDH, comme cela ressort de l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980, lequel prévoit en effet la possibilité d'adopter une ordre de quitter le territoire "sans préjudice de dispositions plus favorables contenues dans un traité international".

Cette jurisprudence ressort notamment d'un arrêt de la Cour de cassation du 31 janvier 2018 selon lequel « il appartenait au demandeur de faire préalablement les vérifications nécessaires, notamment au regard de l'article 3 de la Convention » ainsi que d'un arrêt du Conseil d'Etat qui avait déjà également sanctionné cette pratique dans un arrêt du 28 septembre 2017, lequel prévoit ce qui suit :

"Un ordre de quitter le territoire est une décision d'éloignement, visée à l'article 1er, 6°, de la loi du 15 décembre 1980, qui constate l'illégalité du séjour d'un étranger et qui lui impose une obligation de retour. L'étranger doit respecter l'obligation de retour et est donc appelé à exécuter l'ordre sans que la partie adverse ne prenne une autre décision et ne porte une nouvelle appréciation.

C'est donc, lors de la prise d'un ordre de quitter le territoire, que la partie adverse doit s'assurer que l'exécution de cette décision d'éloignement respecte les normes de droit international liant la Belgique, notamment l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Afin d'assurer une interprétation de l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980 qui soit conciliable avec les normes précitées de droit international, il y a lieu de considérer que cette disposition

n'impose pas à la partie adverse d'adopter un ordre de quitter le territoire si son exécution est susceptible de méconnaître ces normes.

La circonstance qu'en cas d'irrespect de l'ordre de quitter le territoire, la partie adverse puisse adopter des mesures de contrainte pour procéder à l'éloignement de l'étranger au sens de l'article 1er, 7°, de la loi du 15 décembre 1980, soit à son transfert physique hors du territoire, et puisse s'assurer, à ce moment, que cet éloignement respecte l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, n'implique pas qu'elle ne doive pas veiller, dès la prise de l'ordre de quitter le territoire, à ce que son exécution ne méconnaisse pas l'article 3 précité.

En effet, il ne peut pas être préjugé que l'étranger ne respectera pas l'ordre de quitter le territoire. En conséquence, la partie adverse ne peut pas s'abstenir de veiller à ce que l'exécution de cet ordre respecte l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme, sous prétexte qu'elle pourrait opérer une telle vérification lors de la prise de mesures de contrainte destinées à l'éloignement de l'étranger en cas d'inexécution de l'ordre de quitter le territoire. En décidant, en substance, que la partie adverse ne devait pas veiller au respect de l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales lors de l'adoption de l'ordre de quitter le territoire, l'arrêt attaqué a donc méconnu l'article 3 précité ainsi que l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980.

Étant donné qu'il ressort de ce qui précède que la partie adverse doit s'assurer, dès la prise d'un ordre de quitter le territoire et donc avant l'adoption d'éventuelles mesures de contrainte, que son exécution respecte l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme, il est dénué d'intérêt de déterminer si, en l'espèce, la mesure de maintien en un lieu déterminé avait disparu de l'ordonnancement juridique suite à la libération du requérant ou si seule son exécution avait été suspendue temporairement. Eu égard à ce qui précède, la première branche est fondée. (Nous soulignons)"

Cette jurisprudence a également été confirmée par Votre Conseil, notamment dans un arrêt du 22 mars 2018, duquel il ressort ce qui suit :

"De Raad stelt vast dat in de bestreden akte tot tweemaal toe letterlijk kan worden gelezen: "Een grondiger onderzoek van artikel 3 en 8 EVRM zal plaatsvinden in het gesloten centrum, waarna een nieuwe beslissing genomen zal worden". De gemachtigde geeft in de bestreden akte derhalve zelf uitdrukkelijk toe dat er nog geen grondig onderzoek heeft plaatsgevonden in het licht van de artikelen 3 en 8 van het EVRM.

De Raad kan dan ook niet anders dan verzoeker volgen in zijn betoog dat de artikelen 3 en 8 van het EVRM werden geschonden door het gebrek aan een grondig onderzoek in dit verband. Het verweer in de nota kan hieraan geen afbreuk doen. Waar de verweerder argumenteert op grond van een verhoor op 19 maart 2018, merkt de Raad op dat dit verhoor werd afgenomen drie dagen nadat de bestreden beslissingen werden getroffen. Voor zover uit dit loutere 'verhoor' al een daadwerkelijk onderzoek van de verklaringen van de verzoeker zou kunnen blijken, kan deze handelswijze de reeds drie dagen eerder genomen verwijderingsmaatregel echter niet wettigen. Ook de argumentatie hieromtrent in de nota met opmerkingen komt neer op een loutere a posteriori gegeven motivering, die echter niet wegneemt dat de bestreden beslissingen werden genomen zonder dat op dat moment een nauwkeurig onderzoek werd gevoerd naar verzoekers recht op bescherming in het licht van de artikelen 3 en 8 van het EVRM. Een zorgvuldig onderzoek moet uiteraard gevoerd worden voorafgaand aan de beslissing om de verzoeker met dwang terug te leiden naar zijn land van herkomst. De middelen zijn dan ook op het eerste zicht gegrond en dus ernstig voor zover de schending wordt aangevoerd van de artikelen 3 en 8 EVRM. (Nous soulignons)"

Cette jurisprudence a encore très récemment été confirmée par Votre Conseil dans un arrêt du 5 septembre 2018 , lequel a à nouveau souligné, d'une part, la nécessité de procéder à un examen rigoureux du risque de violation de l'article 3 de la CEDH avant l'adoption d'un ordre de quitter le territoire avec maintien en vue de l'éloignement, lequel constitue un acte exécutoire ne nécessitant aucune mesure additionnelle pour procéder à une expulsion effective, et d'autre part, le caractère insuffisant d'une motivation consistant à se référer à l'intention d'adopter une mesure ultérieure après la détermination de la nationalité de l'étranger et de l'examen du risque de violation de l'article 3 de la CEDH.

En outre, sur le plan de l'obligation de motivation formelle des actes administratifs, il ne saurait être admis que l'administration puisse adopter une décision insuffisamment motivée qui serait ultérieurement remotivée dans une décision future. L'administration ne saurait en effet se référer à une motivation future, inexistante au moment de l'adoption de l'acte, comme le confirme la jurisprudence du Conseil d'Etat, notamment en ces termes :

“Qu'il s'ensuit qu'une motivation par référence n'est admissible que si le destinataire de l'acte a connaissance du document auquel il est renvoyé au plus tard au moment où il découvre l'acte qui lui est notifié; que la simple indication du document de référence ne suffit donc pas puisqu'elle n'indique que l'existence de celui-ci et ne fournit aucune indication sur son contenu. (Nous soulignons)”

b) De l'application de cette jurisprudence constante dans le cas d'espèce

En l'espèce, la décision attaquée ne conclut nulle part à l'absence de violation de l'article 3 de la CEDH en cas de renvoi du requérant dans son pays d'origine. La partie adverse reconnaît elle-même que le risque de violation de l'article 3 de la CEDH n'a pas encore été analysé au moment de l'adoption de la décision attaquée puisqu'elle indique :

« Betrokkene is niet het bezit van documenten, bijgevolg dient zijn nationaliteit bepaald te worden. De grens waarnaar betrokkene zal worden teruggeleid zal worden bepaald in een beslissing tot vaststelling van de grens, nadat de nationaliteit vaststaat en het risico op schending van artikel 3 EVRM werd onderzocht. Tegen deze beslissing kan een schorsend beroep bij de RvV ingesteld worden (nous soulignons) ».

La partie adverse n'ayant pu déterminer avec certitude le pays d'origine du requérant au moment de l'adoption de la décision attaquée, elle admet elle-même ne pas avoir procédé à un examen suffisamment rigoureux sur le plan de l'article 3 de la CEDH, le pays vers lequel elle envisage d'éloigner le requérant sur base de l'ordre de quitter le territoire querellé n'ayant semble-t-il pas encore été identifié.

En ne procédant pas à un examen aussi rigoureux que possible du risque de violation de l'article 3 de la CEDH en cas de renvoi du requérant vers son pays d'origine avant d'adopter la décision querellée, la partie adverse contrevient à ladite disposition.

iii. De la violation de l'article 3 de la CEDH en l'absence d'examen approfondi du risque de traitements inhumains et dégradants en cas de renvoi dans le pays d'origine et de prise en compte des circonstances pertinentes de la cause dont la partie adverse avait ou devait pourtant nécessairement avoir connaissance

a) De la jurisprudence constante de la Cour européenne des droits de l'homme

Selon la jurisprudence constante de la Cour européenne des droits de l'homme, il incombe aux personnes qui allèguent que leur expulsion emporterait violation de l'article 3 de produire, dans toute la mesure du possible, des pièces et informations permettant aux autorités d'apprécier le risque allégué . Cependant, la Cour reconnaît qu'il peut s'avérer difficile, voire parfois impossible, pour la personne concernée de produire des preuves à bref délai. Il est donc important de rappeler que l'absence de preuves documentaires directes ne peut être déterminante en soi .

De plus, il est établi dans la jurisprudence de la Cour que « l'existence [du] risque doit s'apprécier principalement par référence aux circonstances dont l'État en cause avait ou devait avoir connaissance au moment de l'expulsion (nous soulignons) » . « L'État contractant a donc l'obligation de tenir compte non seulement des éléments de preuve soumis par le requérant, mais aussi de toute autre circonstance pertinente pour l'affaire examinée (nous soulignons) » .

Or, il apparaît que la partie adverse n'a pas tenu compte des circonstances pertinentes de la cause, telles que développées dans les paragraphes suivants, dont elle avait, devait ou aurait pourtant nécessairement dû avoir connaissance, en ce que ces éléments, s'ils avaient été pris en considération, auraient permis de conclure au risque de traitements contraires à l'article 3 de la CEDH en cas de renvoi du requérant vers son pays d'origine.

b) De l'application de cette jurisprudence au cas d'espèce

Interrogé par son conseil sur ses craintes en cas de retour dans son pays d'origine, le requérant précise avoir été emprisonné et torturé en raison de son appartenance au groupe ethnique Oromo ainsi qu'au parti politique d'opposition OLF, avoir organisé des manifestations pacifiques réprimées dans la violence par les autorités éthiopiennes, être recherché pour ces faits par les autorités éthiopiennes (pièce 3), et donc craindre, en cas de retour, d'être à nouveau emprisonné, maltraité, torturé, voir tué. Le requérant ajoute conserver de nombreuses cicatrices sur le corps des actes de torture perpétrés à son encontre lorsqu'il était détenu en Ethiopie et espère qu'un certificat médical pourra être produit en temps utile auprès de Votre conseil pour appuyer ses dires (pièce 4).

Il ressort de la décision attaquée que la partie adverse n'a pas tenu compte de ces éléments pertinents, propres à sa situation personnelle, le requérant n'ayant pas eu la possibilité effective de s'exprimer de manière utile sur ce point essentiel avant l'adoption de l'acte attaqué. Par ailleurs, la partie adverse n'a pas non plus tenu compte des circonstances pertinentes de la cause dont elle avait pourtant connaissance au moment de l'adoption de la décision querrellée et qui ressortent avec abondance de rapports récents d'associations internationales indépendantes.

Il ressort en effet de nombreux rapports que les autorités éthiopiennes recourent régulièrement à la torture contre des dissidents Oromos avérés ou supposés, que ce soit dans des postes de police, des prisons, des camps militaires ou à leur propre domicile.

Voici quelques extraits de rapports pertinents qui ne sont bien sûr pas exhaustifs.

- *D'un rapport d'Amnesty International de 2014 'Because I am Oromo: Sweeping repression in the Oromia region of Ethiopia', il ressort notamment ce qui suit:*

"Thousands of people in Oromia arrested for actual or suspected dissenting behaviour are arbitrarily detained during the initial stages of their detention or, in some cases, for the duration of their detention. Detainees have been held arbitrarily without charge for months and, in some cases, years. Some are tried and convicted in trials with enough fair trial concerns to render their subsequent imprisonment arbitrary. (...) Torture takes place in federal and regional detention centres and prisons, police stations, including Maikelawi, military camps and other unofficial places of detention. Amnesty International received repeated, consistent reports of treatment of detainees amounting to torture and other cruel, inhuman or degrading treatment. Torture and other forms of ill-treatment are reported to be used for the purposes of interrogation, coercion and punishment. Amnesty International interviewed over 75 people who had been subjected to torture, in most cases repeatedly, while in detention or had been subjected to treatment that amounts to torture or ill-treatment in and around their homes. The significant majority of all former detainees interviewed by Amnesty International reported they had been subjected to torture. The most frequently reported methods of torture were beating, particularly with fists, rubber batons, wooden or metal sticks or gun butts, kicking, tying in contorted stress positions often in conjunction with beating on the soles of the feet, electric shocks, mock execution or death threats involving a gun, beating with electric wire, burning, including with heated metal or molten plastic, and rape, including gang rape. Other regularly reported methods of torture included chaining or tying hands or ankles together for extended periods (up to several months), mock drowning, whipping, being forced to walk on knees over rough ground, forced physical exertion and extended solitary confinement (...) (nous soulignons)".

- *D'un rapport du Home Office du Royaume-Uni de novembre 2017, il ressort ce qui suit :*

« Available data collected from international and local media since November 2015 points to more than 1,200 people reported killed during protests (...). Approximately 660 fatalities are from state violence against peaceful protesters, 250 from state engagement against rioters, and more than 380 people were killed by security forces following the declaration of the state of emergency in October 2016. This compares to 842 deaths acknowledged by the government-appointed Ethiopian Human Rights Commission (EHRC) in unrest across Oromia and other regions since November 2015. Tens of thousands of people have also been arrested and charged with terrorism offenses, including 20,000 in the months that followed the declaration of the state of emergency. (...) The constitution and law prohibit arbitrary arrest and detention; however, the state of emergency regulations allowed law enforcement to arrest and detain individuals without a court warrant. There were thousands of reports of arbitrary arrest and detention related to protests. Security forces arbitrarily arrested and detained protesters...and others. Security forces went door-to-door after protests to conduct arrests and arbitrarily detained opposition party members and supporters, accusing them of inciting violence... (nous soulignons) ».

- *D'un rapport d'Amnesty International de février 2018, il ressort ce qui suit :*

“The Ethiopian Somali Liyu Police (Liyu Police), a special force in Somali Regional State in eastern Ethiopia, and local Ethiopian militia, extrajudicially executed hundreds of Oromos living in the Somali Region. Among those killed were infants as young as six months. (...) (nous soulignons)”
Il ressort également de nombreux rapports que les Oromos sont harcelés, battus, arrêtés et détenus, voire tués pour leurs liens familiaux avec des membres de l'OLF, tels le père du requérant.

Voici quelques extraits de rapports pertinents qui ne sont bien sûr pas exhaustifs.

“Over a dozen people reported to Amnesty International they had fallen under suspicion which led to harassment or arrest and detention, based on previous activities or the actual or suspected political opinions of family members. This can lead to several members of the same family being arrested, including parents and children. (...) In many of these cases, this ‘inherited’ suspicion was reported to manifest when other incidents occurred. For example, when the government was looking for suspects who may have instigated a demonstration, suspicion might fall on people whose parents were known or suspected to have dissenting opinions. (nous soulignons)”

Dozens of extra-judicial executions have been reported in Oromia between 2011 and 2014, including of peaceful protestors, students, suspected OLF supporters, other suspected dissenters and family members of suspects. [...] Amnesty International received a number of reports of people in Oromia being subjected to treatment amounting to torture in their own homes by the military or the police. Interviewees reported acts that could amount to torture taking place during the arrests of suspects, including beatings and the firing of live ammunition. Family members of people who were wanted by the government on suspicion of dissenting behaviour or allegedly supporting the OLF were also subjected to beating, death threats, rape and other acts that constitute physical or psychological torture or other ill-treatment. Interviewees who were relatives of wanted or detained persons said members of the security services came to their homes and harassed or threatened them to either reveal the persons’ whereabouts or to hand over documents or other evidence that would incriminate them. Amnesty International received several reports of death or injury resulting from police or military personnel using firearms against an unarmed suspect or a family member of a suspect during arrest. [...] Interviewees also reported to Amnesty International incidents of rape taking place in people’s homes by members of the security services who came to threaten or intimidate them, search for evidence or demand information. Rape is used as a form of torture against the victim to threaten her or her relatives, as punishment for the alleged activities of her relatives or to coerce her into giving information. [...] Some incidents reportedly resulted in the death of a suspect or family member. A killing through the use of unnecessary or excessive force during arrest may amount to extra-judicial execution. One woman, whose husband was affiliated with the OLF and had been subjected to an enforced disappearance, told Amnesty International that after her husband was taken away, the military brought his blood-stained clothes to the house and told her if she did not give up her husband’s documents she would face the same fate (nous soulignons).

Reporting in general on the situation of family members of perceived dissidents the U.S. Department of State report covering events in 2015 considered that “Security forces continued to detain family members of persons sought for questioning by the government”. Human Rights Watch’s annual report covering 2015 noted that “The government regularly monitors and records telephone calls of family members and friends of suspected opposition members and intercepts digital communications with highly intrusive spyware”. (...) Human Rights Watch considered in a June 2016 report on ‘Killings and Arrests in Response to Ethiopia’s Oromo Protests’ that “Even after individuals flee Ethiopia, their family members who remain may be at risk of reprisals”. Reporting on arrests after protests the same source noted that “Security officials sometimes arrested family members in order to pressure students, a form of collective punishment. Human Rights Watch documented 10 cases in which parents or spouses of wanted students were arrested in order to persuade those students to turn themselves in to authorities. Human Rights Watch and others have documented similar tactics in Oromia in the past” (nous soulignons).

En outre, eût égard au risque accru pour le requérant d’être arrêté et emprisonné, il ressort de rapports récents d’ONG, telles qu’Human Rights Watch, et Amnesty International, que la détention arbitraire et la torture continuent d’être des problèmes majeurs en Ethiopie . Selon ces rapports, les détenus politiques sont fréquemment torturés ou font l’objet de mauvais traitements dans les centres de détention afin d’obtenir des confessions ou d’obtenir des informations.

- Le rapport du Département d'Etat américain sur la situation des droits de l'homme en Ethiopie pour 2017 souligne également ce qui suit :

"Multiple sources reported general mistreatment of detainees at official detention centers, unofficial detention centers, police stations, and in Kilinto federal prison. Interrogators administered beatings and electric shocks to extract information and confessions from detainees. Police investigators used physical and psychological abuse to extract confessions in Maekelawi, the federal crime investigation center in Addis Ababa that often held high-profile political prisoners. (nous soulignons)"

- Le rapport du Département d'Etat américain sur la situation des droits de l'homme en Ethiopie pour 2017 énonce notamment ce qui suit concernant les conditions de détention dans les prisons :

"Although the constitution prohibits such practices (torture and other cruel, inhuman, or degrading treatment or punishment), there were reports that security officials tortured and otherwise abused detainees. (...)

It also found that detainees in several detention centers experienced inhuman treatment including beatings/whippings, forced physical exercises, and denial of food. Authorities forced detainees in Awash Arba to walk barefoot and sit exposed to the sun for three consecutive days.

Multiple sources reported general mistreatment of detainees at official detention centers, unofficial detention centers, police stations, and in Kilinto federal prison. Interrogators administered beatings and electric shocks to extract information and confessions from detainees. Police investigators used physical and psychological abuse to extract confessions in Maekelawi, the federal crime investigation center in Addis Ababa that often held high-profile political prisoners. Authorities restricted access by diplomats and NGOs to Maekelawi; some NGOs reported limited access.

Prison and pretrial detention center conditions remained harsh and in some cases life threatening. There were reports that authorities physically abused prisoners in detention centers, military facilities, and police stations. Problems included gross overcrowding and inadequate food, water, sanitation, and medical care (...) (nous soulignons)."

- Le rapport le plus récent du Dutch Council for Refugees du 18 mai 2016, intitulé « Country of Origin Information Report Ethiopia » , énonce également ce qui suit :

« 3.3.4 Prison / detention conditions

According to USDOS, prison and detention centre conditions were harsh and in some cases life threatening. Detainees were tortured and medical attention was insufficient in some cases. (...)

USDOS reports that on average, detainees received nine birr [€ 0.04] per person per day for water, food and healthcare, but this differed throughout the country. This was sometimes supplemented by family members bringing food or people buying things from local vendors. There were reports that prison officials prevented some detainees from receiving food from their families. In federal prisons, medical care was unreliable. In regional prisons, it was practically absent. Sanitary conditions were bad due to both a lack of sanitary services and a shortage of water. Prisons and detention centres were severely overcrowded.

AI notes that some detention conditions amounted to torture, such as detaining people underground without light, shackled and in prolonged solitary confinement.

In a 2014 report about human rights violations by security forces against actual or suspected dissenters in Oromia region, AI states that accounts of former detainees interviewed by AI demonstrate that detention conditions in regional and federal police stations, regional and federal prisons, military camps and other unofficial places of detention violate international law and national and international standards. Overcrowding was often so severe that detainees could not sleep simultaneously, due to a lack of space on the floor. In several locations there were underground cells. Food was insufficient and of poor quality, and many former detainees reported they received little drinking water. Many detainees reported that the water they did receive was dirty and unsafe. In both official and unofficial detention centres, adequate access to toilet facilities was denied. There were cases of death in detention reported to AI. These deaths were reported to be the result of poor detention conditions, torture and lack of medical assistance (nous soulignons).

Il ressort de ce qui précède, d'une part, que le requérant a déjà fait l'objet par le passé de traitements inhumains et dégradants en Ethiopie et, d'autre part, que le récit du requérant concorde avec les informations précitées. A cet égard, il convient de rappeler, conformément à la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, que « l'existence de mauvais traitements antérieurs fournit un indice

solide d'un risque réel futur qu'un requérant subisse des traitements contraires à l'article 3, dans le cas où il a livré un récit des faits globalement cohérent et crédible qui concorde avec les informations provenant de sources fiables et objectives sur la situation générale de le pays concerné. Dans ces conditions, c'est au Gouvernement qu'il incombe de dissiper les doutes éventuels au sujet de ce risque (nous soulignons) » .

Le fait que le requérant fasse partie du groupe ethnique Oromo et du parti politique OLF, comme son père, qu'il ait été persécuté et torturé pour ces raisons, et qu'il soit recherché par les autorités éthiopiennes à la suite d'organisation de manifestations pacifiques réprimées par les autorités constitue une circonstance pertinente pour l'affaire examinée dont la partie adverse aurait dû avoir connaissance. Il ressort de la décision attaquée que cet élément n'a pas été pris en considération dans l'évaluation du risque de traitements inhumains et dégradants en cas de renvoi en Ethiopie du requérant, en violation de l'article 3 de la CEDH.

Il résulte des extraits précités que les conditions de détention en Ethiopie sont à ce point difficiles qu'elles atteignent le seuil minimum de gravité requis par la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme pour emporter violation de l'article 3 de la Convention.

De plus, il ressort des dénonciations contenues dans ces rapports que la gravité des conditions de détention résulte de problèmes structurels mettant en évidence l'existence d'une pratique systématique contraire à l'article 3 de la CEDH à l'égard des personnes détenues en Ethiopie.

Compte tenu de ce qui précède, le début de preuve qu'il existe des motifs sérieux et avérés de croire à un risque réel de traitements inhumains et dégradants est ainsi apporté, dès lors que les rapports présentés par le requérant permettent d'établir qu'en cas de renvoi vers l'Ethiopie, il risquerait de faire l'objet de traitements contraires à l'article 3 de la CEDH, compte tenu d'une part, du fait que le requérant fasse partie de l'ethnie Oromo, fasse partie de l'OLF, soit le fils d'un membre de l'OLF, ait été persécuté et torturé pour ces raisons, soit recherché par les autorités pour l'organisation de manifestations, et d'autre part, du risque accru d'être détenu en cas de retour dans son pays d'origine et du degré de gravité établi des conditions de détention en Ethiopie."

2.3.2. Artikel 3 van het EVRM luidt als volgt:

"Niemand mag worden onderworpen aan foltering en aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen."

Om te beoordelen of er ernstige en bewezen motieven bestaan om aan te nemen dat een verzoeker een reëel gevaar loopt op een door artikel 3 van het EVRM verboden behandeling, houdt de Raad zich aan de door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna verkort het EHRM) gegeven aanwijzingen. In dezen heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld dat, om het bestaan van een gevaar van slechte behandelingen na te gaan, de te verwachten gevolgen van de verwijdering naar het land van bestemming dienen te worden onderzocht, rekening houdend met de algemene situatie in dat land en met de omstandigheden die eigen zijn aan het geval van de verzoeker (zie EHRM 4 december 2008, Y./Rusland, § 78; EHRM 28 februari 2008, Saadi/Italië, §§ 128-129 en EHRM 30 oktober 1991, Vilvarajah en cons./ Verenigd Koninkrijk, § 108 in fine).

Het bestreden bevel om het grondgebied te verlaten en de bijbehorende beslissing tot terugleiding zijn gebaseerd op artikel 7 van de Vreemdelingenwet. Deze bepaling geeft uitvoering aan de artikelen 6, 7 en 8 van de Terugkeerrichtlijn. Artikel 3 van de Terugkeerrichtlijn legt de relevante definities vast die in artikel 1 van de Vreemdelingenwet worden hernomen. Zo wordt bepaald:

"5° terugkeer: het feit dat een onderdaan van een derde land, hetzij op vrijwillige basis nadat hij het voorwerp heeft uitgemaakt van een beslissing tot verwijdering, hetzij gedwongen, terugkeert naar zijn land van herkomst of een land van doorreis overeenkomstig communautaire of bilaterale overnameovereenkomsten of naar een derde land waarnaar de betrokken onderdaan besluit vrijwillig terug te keren en waar deze wordt gemachtigd of toegelaten tot het verblijf

6° beslissing tot verwijdering: de beslissing die de illegaliteit van het verblijf van een vreemdeling vaststelt en een terugkeerverplichting oplegt;

7° verwijdering: de tenuitvoerlegging van de beslissing tot verwijdering, namelijk de fysieke verwijdering van het grondgebied;"

Hieruit blijkt dat een beslissing tot verwijdering, zijnde het bevel om het grondgebied te verlaten, op zich reeds niet enkel vaststelt dat een vreemdeling illegaal op het grondgebied verblijft, maar eveneens een terugkeerverplichting oplegt. Eveneens blijkt dat de terugkeerverplichting niet naar om het even welk land geldt, maar ofwel naar het land van herkomst ofwel naar een land van doorreis overeenkomstig

communautaire of bilaterale overnameovereenkomsten ofwel naar een derde land waarnaar de betrokken onderdaan besluit vrijwillig terug te keren en waar deze wordt gemachtigd of toegelaten tot het verblijf.

Het nemen van een bevel om het grondgebied te verlaten veronderstelt reeds dat een onderzoek naar artikel 3 van het EVRM moet gebeuren. Een dergelijk bevel houdt immers voor verzoeker reeds de verplichting in het grondgebied te verlaten en legt een terugkeerverplichting op. *In casu* is dit des te meer het geval omdat het bevel is afgegeven zonder termijn voor vrijwillig vertrek en met een beslissing tot terugleiding naar de grens van de Schengenlidstaten. In de bestreden akte wordt inzake de beslissing tot terugleiding naar de grens het volgende gesteld: *“De grens waarnaar betrokkene zal worden teruggeleid, zal worden bepaald in een beslissing tot vaststelling van de grens, nadat de nationaliteit vaststaat en het risico op schending van artikel 3 EVRM werd onderzocht. Tegen deze beslissing kan een schorsend beroep bij de RVV ingesteld worden.”* Hiermee wordt slechts een intentie weergegeven om, op een niet nader bepaald tijdstip in de toekomst, een nieuwe beslissing tot terugleiding naar de grens te nemen eens de grens is bepaald en eens het risico op een schending van artikel 3 van het EVRM werd onderzocht. Uit de gegevens waarover de Raad op het ogenblik van het in beraad nemen van de zaak beschikt, blijkt dat nog steeds geen dergelijke nieuwe terugleidingsbeslissing werd getroffen.

Daarnaast neemt deze intentie tot het nemen van een nieuwe terugleidingsmaatregel niet weg dat de thans bestreden akte ook reeds een beslissing tot terugleiding naar de grens bevat. In de bestreden akte van 16 januari 2019 wordt nergens uitdrukkelijk vermeld dat de erin vervatte terugleidingsbeslissing niet uitvoerbaar zou zijn. Integendeel geeft de gemachtigde uitdrukkelijk aan dat verzoeker, met toepassing van artikel 7, tweede lid, van de Vreemdelingenwet, *“zonder verwijl”* zal worden teruggeleid naar de grens *“met uitzondering van de grens van de staten die het Schengenacquis ten volle toepassen”*. Verzoeker kan, zoals de verwerende partij oppert, tegen de thans bestreden verwijderingsmaatregel wel een gewone vordering tot schorsing (desgevallend met een beroep tot nietigverklaring) indienen, doch krachtens de vigerende bepalingen van de Vreemdelingenwet heeft een dergelijke *“gewone”* vordering - in tegenstelling tot de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid - op zich nog geen schorsend karakter voor de tenuitvoerlegging. Indien de Raad de onderhavige vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid zou verwerpen vooraleer de gemachtigde daadwerkelijk een nieuwe terugleidingsbeslissing heeft getroffen, dan staat wettelijk en feitelijk niets eraan in de weg dat de verwerende partij de huidige terugleidingsbeslissing alsnog uitvoert.

Er kan bovendien niet redelijkerwijs betwist worden dat het huidige bevel om het grondgebied te verlaten en de bijbehorende beslissing tot terugleiding gebaseerd zijn op artikel 7 van de Vreemdelingenwet, dat een omzetting vormt van artikel 3 van de Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (hierna: de Terugkeerrichtlijn).

Een *“terugkeerbesluit”* is volgens artikel 3, lid 4, van de Terugkeerrichtlijn de administratieve of rechterlijke beslissing of handeling waarbij wordt vastgesteld dat het verblijf van een onderdaan van een derde land illegaal is of die illegaal wordt verklaard en een terugkeerverplichting wordt opgelegd of vastgesteld. Artikel 3, lid 3, van de Terugkeerrichtlijn definieert *“terugkeer”* als het proces waarbij een onderdaan van een derde land, vrijwillig gevolg gevend aan een terugkeerverplichting of gedwongen, terugkeert naar: 1) zijn land van herkomst, of 2) een land van doorreis overeenkomstig communautaire of bilaterale overnameovereenkomsten of andere regelingen, of 3) een ander derde land waarnaar de betrokken onderdaan van een derde land besluit vrijwillig terug te keren en waar deze wordt toegelaten. Deze bepaling werd eveneens omgezet in artikel 1, 5° *iuncto* 1, 6° van de Vreemdelingenwet.

Het thans bestreden bevel om het grondgebied te verlaten houdt dus wel degelijk voor verzoeker reeds de verplichting in het grondgebied te verlaten en legt een terugkeerverplichting op (RvS 28 september 2017, nr. 239.259; RvS 29 mei 2018, nrs 241 623 en 241 625). *In casu* klemmt dit des te meer omdat het bevel is afgegeven zonder termijn voor vrijwillig vertrek (zie RvV verenigde kamers 8 maart 2018, nr. 200 933; RvV verenigde kamers 9 maart 2018, nrs. 200 976 en 200 977). Het bevel om het grondgebied te verlaten gaat ook reeds gepaard met een beslissing tot terugleiding naar de grens van het Schengengrondgebied.

Bijgevolg kan niet worden betwist dat de gemachtigde verzoeker op grond van de thans bestreden akte *“zonder verwijl”* kan verwijderen naar Ethiopië (vermelde nationaliteit in de bestreden beslissing).

De Raad herhaalt dat het onderzoek of de verwijderingsmaatregel afbreuk kan doen aan de bescherming verleend door artikel 3 van het EVRM niet kan worden uitgesteld tot een later tijdstip. Artikel 7 van de Vreemdelingenwet, dat zowel de rechtsgrond vormt voor de beslissing tot verwijdering als de beslissing tot terugleiding, stelt in de aanhef immers op duidelijke wijze dat een bevel kan of moet worden afgegeven *‘onverminderd meer voordelige bepalingen vervat in een internationaal verdrag’*. Bijgevolg diende de gemachtigde reeds bij het nemen van een beslissing houdende een bevel om het grondgebied te verlaten te onderzoeken of de verwijderingsmaatregel in overeenstemming is met de normen van de internationale verdragen waardoor België gebonden is, te dezen met artikel 3 van het EVRM (RvS 28 september 2017, nr. 239.259 en RvS 8 februari 2018, nr. 240.691; zie RvV verenigde kamers 8 maart 2018, nr. 200.933; RvV verenigde kamers 9 maart 2018, nrs. 200.976 en 200.977).

De Raad van State stelde dienaangaande op 29 mei 2018 duidelijk het volgende in de arresten nrs. 241.623 en 241.625:

“Het nemen van een beslissing houdende bevel om het grondgebied te verlaten houdt in dat de rechtstoestand van de betrokken vreemdeling als dusdanig bestaat op het ogenblik dat die beslissing wordt genomen, dat die vreemdeling op dat ogenblik dus geen titel (meer) heeft om op het grondgebied te verblijven zodat hij er onwettig verblijft en dat hij derhalve het grondgebied dient te verlaten. Het betreft dan ook een beslissing tot verwijdering in de zin van artikel 1, 6°, van de Vreemdelingenwet.

De betrokken vreemdeling is ertoe gehouden de terugkeerverplichting na te leven en het bevel om het grondgebied te verlaten, [...], uit te voeren zonder dat de verzoekende partij [in casu de gemachtigde] een nieuwe beslissing dient te nemen. Naar luid van artikel 7, eerste lid, van de Vreemdelingenwet wordt een bevel om het grondgebied te verlaten gegeven “onverminderd meer voordelige bepalingen vervat in een internationaal verdrag”.

De verzoekende partij moet derhalve bij het nemen van een beslissing houdende bevel om het grondgebied te verlaten reeds onderzoeken of die verwijderingsmaatregel in overeenstemming is met de normen van de internationale verdragen waardoor België gebonden is, te dezen met artikel 3 van het EVRM. Hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de mogelijkheid voor de verzoekende partij om bij niet-naleving van het bevel om het grondgebied te verlaten over te gaan tot dwangmaatregelen met het oog op verwijdering in de zin van artikel 1, 7°, van de Vreemdelingenwet, zijnde de fysieke verwijdering van het grondgebied. Enerzijds kan de toestand immers in die zin evolueren dat er zich bij het nemen van de beslissing houdende bevel om het grondgebied te verlaten nog geen gevaar voor een schending van artikel 3 van het EVRM voordoet doch naderhand wel, wanneer de verzoekende partij effectief wil overgaan tot verwijdering. Anderzijds kan niet worden verondersteld dat de betrokken vreemdeling het bevel om het grondgebied te verlaten niet zal naleven zodat de verzoekende partij er zich niet van kan onthouden een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM te onderzoeken onder het voorwendsel dat zij dergelijk onderzoek zal voeren bij het nemen van dwangmaatregelen met het oog op de fysieke verwijdering van de vreemdeling.”

En ook:

“In de laatste zin van punt 199 van het arrest van 13 december 2016 in zake Paposhvili t. België stelt het EHRM vast dat de Raad van State, die was gevat door een cassatieberoep, de in die zaak gevolgde redenering van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft bevestigd en heeft gepreciseerd dat de evaluatie van de medische toestand van een vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsmaatregel en aan wie de machtiging tot verblijf was geweigerd, moest gebeuren op het ogenblik van de gedwongen uitvoering van die verwijderingsmaatregel en niet op het ogenblik van het aannemen van die maatregel. Met uitdrukkelijke verwijzing naar punt 199 in fine, vervolgt het EHRM in punt 202 dat de omstandigheid dat de evaluatie van de medische toestand van de betrokkene ook in extremis had kunnen gebeuren op het ogenblik van de gedwongen uitvoering van de verwijderingsmaatregel, niet tegemoet komt aan de bekommernissen van artikel 3 van het EVRM wanneer er geen aanwijzingen zijn betreffende de omvang van dergelijk onderzoek en het effect ervan op het bindende karakter van het bevel om het grondgebied te verlaten.

Ook met het bestreden arrest is uitspraak gedaan over de wettigheid van een bevel om het grondgebied te verlaten waarbij geen onderzoek was gedaan naar een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM in het licht van de concrete gegevens van de zaak. Net als in de zaak die tot het meergenoemde arrest van het EHRM van 13 december 2016 heeft geleid, was ook te dezen nog geen effectieve verwijdering van verweerder voorzien. Nu het EHRM ook in dat arrest naar die omstandigheden heeft verwezen, heeft de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen er geen betekenis aan gegeven die strijdig is met de bewoordingen of de inhoud ervan door te oordelen dat een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM moet worden onderzocht bij het nemen van een beslissing houdende bevel om het

grondgebied te verlaten en niet pas op het ogenblik van de gedwongen verwijdering van de vreemdeling.”

De mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM moet dus reeds worden onderzocht bij het nemen van een beslissing houdende een bevel om het grondgebied te verlaten. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft in dit kader tevens gesteld dat voor een zinnig en grondig onderzoek in het licht van de artikelen 2 en 3 *in* artikel 13 van het EVRM het land van bestemming duidelijk dient te zijn. Zo stelt het Hof in de zaak nr. 43875/09 van 15 april 2014 “*Asalya t. Turkije*” waar het vaststelt in § 113 dat het administratief rechtscollege van Ankara geen rekening heeft gehouden met het persoonlijk risico voor de verzoeker: “*the court believes that this deficiency is due, at least to some extent, to the fact that neither the original deportation order nor any subsequent submissions by the Ministry to the domestic courts specified where exactly the applicant would be deported to. Such ambiguity is unacceptable, not only because it exacerbated the applicant’s already precarious position, but also because it inevitably hampered any meaningful examination of the risks involved in his deportation, thus rendering the protection afforded under Article 13 illusory.*” (eigen vertaling: het Hof gelooft dat dit gebrek, minstens tot op zekere hoogte, ligt aan het feit dat noch de originele verwijderingsbeslissing noch enige volgende suggestie van het Ministerie aan de nationale hoven verduidelikte waar exact de verzoeker naar zou worden verwijderd. Zulke ambiguïteit is niet accepteerbaar, niet enkel omdat het de reeds kwetsbare positie van verzoeker verergert, maar ook omdat het onvermijdelijk een zinnig onderzoek naar de risico’s die vervat liggen in de verwijdering verhinderde, en op die wijze de bescherming geboden onder artikel 13 *illusoir* maakt.”)

In de bestreden akte kan worden gelezen: “*De grens waarnaar betrokkene zal worden teruggeleid, zal worden bepaald in een beslissing tot vaststelling van de grens, nadat de nationaliteit vaststaat en het risico op schending van artikel 3 EVRM werd onderzocht. Tegen deze beslissing kan een schorsend beroep bij de RVV ingesteld worden.*”

In casu blijkt uit de bewoordingen van de bestreden akte dat de gemachtigde het onderzoek naar een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM uitdrukkelijk heeft uitgesteld naar een later, niet bepaald en niet voorzienbaar tijdstip. De handelwijze van de gemachtigde is dan ook in strijd met de hiervoor geciteerde rechtspraak en ontnemt verzoeker elk effectief rechtsmiddel, zoals hiervoor geschetst. Bovendien weze benadrukt dat de vaststelling dat een beslissing niet zorgvuldig werd voorbereid, niet kan worden rechtgezet door een navolgende beslissing.

De Raad benadrukt dat de huidige bestreden beslissing blijkens de rechtsgrond en de motieven ervan, een verwijderingsbeslissing (d.i. een terugkeerbesluit in de zin van de Terugkeerrichtlijn) is die de een titel verschaft om tot gedwongen uitvoering over te gaan. Daar de bestreden beslissing een uitvoerbare beslissing is, lijkt het dan ook dat de verwerende partij op grond hiervan verzoeker naar zijn land van herkomst, *in casu* Ethiopië, kan verwijderen.

Een motivering die verwijst naar de intentie om later een nieuwe beslissing te treffen, kan, daargelaten proceseconomische overwegingen, overigens niet verhinderen dat de thans bestreden beslissing zonder verdere maatregelen kan worden uitgevoerd.

Thans kan de Raad dan ook enkel vaststellen dat de gemachtigde nagelaten heeft om bij het treffen van de bestreden verwijderingsmaatregel een grondig onderzoek te voeren inzake een mogelijke schending van artikel 3 van het EVRM bij de verwijdering van verzoeker naar zijn land van herkomst dan wel naar een land zoals bepaald in de Terugkeerrichtlijn. Door te stellen dat de grens later zal worden bepaald na een toekomstig onderzoek van artikel 3 van het EVRM, heeft de verwerende partij de Raad bovendien in de volkomen onmogelijkheid gesteld om een effectief rechtsmiddel te bieden wat betreft het risico dat de thans bestreden verwijderingsmaatregel kan inhouden op schending van artikel 3 van het EVRM.

De aangevoerde schending van artikel 3 van het EVRM is op het eerste gezicht gegrond.

Verzoeker heeft derhalve een ernstig middel aangevoerd, zodat is voldaan aan de tweede cumulatieve voorwaarde.

2.4. Betreffende de derde voorwaarde: het moeilijk te herstellen ernstig nadeel

Overeenkomstig artikel 39/82, § 2 van de Vreemdelingenwet kan slechts tot de schorsing van de tenuitvoerlegging worden besloten indien er ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging

van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en indien de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

Deze laatste voorwaarde is onder meer van rechtswege vervuld indien een ernstig middel werd aangevoerd gesteund op de grondrechten van de mens, in het bijzonder de rechten ten aanzien waarvan geen afwijking mogelijk is uit hoofde van artikel 15, tweede lid van het EVRM (*cf.* artikel 39/82, §2, eerste lid, van de Vreemdelingenwet). Gelet op het ernstig bevinden van een middel dat gerelateerd is aan artikel 3 van het EVRM, waarnaar verzoeker bij de uiteenzetting van zijn moeilijk te herstellen ernstig nadeel verwijst, is dit *in casu* het geval.

Hieruit volgt dat is voldaan aan de derde cumulatieve voorwaarde.

2.5. De tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing wordt bijgevolg geschorst.

3. Kosten

Met toepassing van artikel 39/68-1, §5, derde en vierde lid van de Vreemdelingenwet zal de beslissing over het rolrecht of over de vrijstelling ervan, in een mogelijke verdere fase van het geding worden getroffen.

OM DIE REDENEN BESLUIT DE RAAD VOOR VREEMDELINGENBETWISTINGEN:

Artikel 1

De schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de gemachtigde van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie van 16 januari 2019 houdende bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering (bijlage 13septiesL) wordt bevolen.

Artikel 2

Dit arrest is uitvoerbaar bij voorraad.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting op vierentwintig januari tweeduizend negentien door:

mevr. A. DE SMET,

wnd. voorzitter, rechter in vreemdelingenzaken,

dhr. R. VAN DAMME,

griffier.

De griffier,

De voorzitter,

R. VAN DAMME

A. DE SMET